

50107212 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

คำสำคัญ : ผ้าทิพย์ / สมัยอยุธยาตอนปลาย

ศิริวัฒน์ คงสวัสดิ์ : ลวดลายประดับผ้าทิพย์สมัยอยุธยาตอนปลาย. อาจารย์ที่ปรึกษา
การค้นคว้าอิสระ : รศ.ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์. 92 หน้า.

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาลวดลายประดับผ้าทิพย์สมัยอยุธยาตอนปลายที่ปรากฏหลักฐานชัดเจนตั้งแต่ช่วงราวปลายพุทธศตวรรษที่ 22 เนื่องจากการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับงานประดับผ้าทิพย์ที่ฐานพระพุทธรูปในสมัยอยุธยาตอนปลายที่ผ่านมายังไม่ชัดเจนนัก รวมทั้งประเด็นในเรื่องที่มาของรูปแบบ ผู้วิจัยจึงศึกษาและรวบรวมหลักฐานงานศิลปกรรมที่พบทั้งในเขตและนอกเขตราชธานีอยุธยา เพื่อนำศึกษามาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มตามรูปแบบของลวดลายที่ปรากฏบนงานประดับผ้าทิพย์

จากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. งานประดับผ้าทิพย์ที่ฐานพระพุทธรูปมีที่มาจากการประดับผ້ารองพุทธบัลลังก์ในศิลปะอินเดีย สมัยคันธาระ ช่วงราวพุทธศตวรรษที่ 6-9 โดยพัฒนาเป็นรูปแบบที่ชัดเจนสมัยปลาย ช่วงราวพุทธศตวรรษที่ 14-17 ก่อนส่งอิทธิพลให้แก่งานประดับผ้าทิพย์ที่ฐานพระพุทธรูปในศิลปะยุคหลังต่อมา

2. งานประดับผ้าทิพย์ที่ฐานพระพุทธรูปในศิลปะไทย ซึ่งพบความนิยมอย่างมากในสมัยอยุธยาตอนปลายเกิดขึ้นตามวิวัฒนาการของส่วนฐานที่ยึดสูงขึ้นจึงมีพื้นที่ในการประดับผ้าทิพย์ โดยจากการศึกษาพบว่างานประดับผ้าทิพย์ในศิลปะไทยปรากฏหลักฐานก่อนหน้าสมัยอยุธยาตอนปลายมาแล้ว ตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 19 ซึ่งจากการวิเคราะห์รูปแบบศิลปกรรมแสดงให้เห็นว่ามีรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลจากศิลปะขอม

3. ลวดลายประดับผ้าทิพย์สมัยอยุธยาตอนปลายที่ปรากฏทั้งในงานประติมากรรมและงานจิตรกรรมมีรูปแบบที่สอดคล้องกัน เปรียบเทียบได้กับรูปแบบลวดลายที่ปรากฏเป็นงานประดับในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งบางลวดลายนั้นแสดงอิทธิพลจากศิลปะภายนอก สามารถกำหนดอายุได้ในช่วงราวปลายพุทธศตวรรษที่ 22 - พุทธศตวรรษที่ 23

ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ

50107212 : MAJOR : ART HISTORY

KEY WORD : PHA THIP / LATE AYUTTHAYA PERIOD

SIRIWAT KHONGSAWAD : PHA THIP : THE CLOTH DECORATING THE BASE OF THE BUDDHA IMAGE IN LATE AYUTTHAYA PERIOD. INDEPENDENT STUDY
ADVISOR : ASSOC. PROF. SAKCHAI SAISINGHA, Ph.D. 92 pp.

This research is aimed to study the design of PHA THIP in late Ayutthaya period, which is found many evidences in 17th centuries A.D. .Due to the studies about the source of PHA THIP style in the past were not obvious. This study collects many evidences that are found both inside and outside Ayuttaya. And be grouped the design by analysing from the method of the Art History.

The results of the research can be summarized as follows :

1. PHA THIP decorating at Buddha throne is from the cloth decorating at the throne in Indian Art, Gandhara period, 1st -4th centuries A.D. .It becomes a clear style, which is called PHA THIP, in Pala period, 9th -12th centuries A.D. .And influences to the decorating of PHA THIP in next periods.

2. For Thai Art, PHA THIP was popular in late Ayutthaya period, there is an evolution of throne, which is higher. Therefore, it has more areas to decorate. Anyway, from the study, there is PHA THIP decorating in Thai since 14th centuries A.D. ,and deal with Khmer Art.

3. In late Ayuttaya period,the designs of PHA THAP both sculpture and mural are similar ,and appear in other art objects. Some of designs influence from other countries. In conclusion, the studied evidences in during the 17th -18th centuries A.D.

Department of Art History Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature

Independent Study Advisor's signature